

Komentar in karta: 1/123 SLA V793 'jerob'

Danila Zuljan Kumar

1. Gradivo

Poimenovanjem za pomen 'varuh, skrbnik' je v vprašalnici za SLA namenjeno vprašanje »Ali je znana beseda jerob?«. Iz vprašanja ni jasno, ali sprašuje po poimenovanju za pomen 'jerob' ali po poznavanju leksema *jerob*, zato v veliko točkah ni odgovora ali pa je navedeno, da beseda ni znana oz. se ne uporablja.

Med odgovori je sicer najpogostejši *J/GeroB*, nekajkrat tudi njegova izpeljanka *J/Gerofar*. Drugi najpogosteje rabljeni leksem je *varuh*. Drugi leksemi so še *formunt*, *kurator*, *prekurator*, *skrbnik*, *oskrbnik* ter *tutor*.

V T003 beseda *jerob* ni znana, uporablja se nemška beseda *formunt*, prav tako ni znana beseda *jerob* v T005, v rabi je nemška beseda, vendar zapisovalec ni zapisal, katera. V T206, T236, T241 in T356 ima leksem *J/GeroB* oznako starinsko (v T206 in T241 je dodano, da mlajši uporabljajo besedo *varuh*, v T187, da *J/GeroB* poskrbi za otroka, ki mu umrejo starši, v T178 je razloženo, da *J/GeroB* pomeni otrokovega skrbnika, v T202 pa varuha, skrbnika).

2. Morfološka analiza

J/GeroB < *(*gerob*)-*ɔ* ← srvnem. *gerhabe* 'tutor' (iz te izhodiščne oblike so po narečni palatalizaciji *g > j* (pred *e* (< psl. **e*, **ę*, **ě*) in *i* (< psl. **i*, **y*), prehodu *-b > -p > -f* (Ramovš 1924: 185) in drugih narečnih glasovnih spremembah nastale različice kot *jerof*, *giraf*, *gerof*, *jerab*; oblike kot *jereh*, *herhob*, *jeruht*, *jeroft*, *jernuf*, *jerut*, *gerih*, *jeraut*, *geromp*, *geront*, *gerout* so izvorno nedvomno povezane z osnovo *J/Gerob*, pri čemer glasovne in besedotvorne spremembe niso povsem razvidne)

J/Gerofar < *(*gerob*)-*aí*-*ɔ* ← *(*gerob*)-*ɔ* 'tutor'

varuh < **var-ux-ɔ* ← **var-ov-a-ti* 'varovati, paziti, biti pozoren, skrbeti, negovati'

skrbnik < **skɔrb-ɔn-ik-ɔ* ← **skɔrb-ɔ* 'skrb' oz. **skɔrb-ě-ti* 'skrbeti'

oskrbnik < **o-skɔrb-ɔn-ik-ɔ* ← **o-skɔrb-ě-ti* 'oskrbeti'

svak < **svak-ɔ*, po kontrakciji iz **svoj-ak-ɔ* 'sorodnik' ← **svoj-ɔ* 'svoj'

rednik < **red-ɔn-ik-ɔ* ← **red-i-ti* 'rediti' ← **red-ɔ* 'hrana'

formund < *(*formund*)-*ɔ* ← nem. *Vormund* 'varuh, skrbnik'

formunt < *(*formunt*)-*ɔ* ← bav. nem. *Vormunt* 'varuh, skrbnik'

kurator < *(*kurator*)-*ɔ* ← it. *curatore* 'varuh'

prekurator < *(*prokurator*)-*ɔ* ← it. *procuratore* 'pooblaščenec, oskrbnik'

tutor < *(*tutor*)-b ← nem. *Tutor* 'tutor, vodja'

tutore < *(*tutore*)-θ ← it. *tutore* 'varuh'

tuhtor, nejasno, najverjetneje v zvezi s *tutor*

pastor < *(*pastor*)-b ← nem. *Pastor* 'protestantski duhovnik'

staratelj < *(*staratelj*)-b ← hrv. *staratelj* 'jerob, varuh'

kondetor, nejasno, najverjetneje gre za romansko izposojenko

papilar, nejasno, najverjetneje gre za romansko izposojenko

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *rednik* v T020, *kondetor* v T122, verjetno nerelevantni odgovor *svak* in *papilar* v T136, *pastor* v T387 ter *staratelj* v T410.

Kot enkratnici s *tutor*- sta kartirana leksema *tutore* v T059 in *tuhtor* v T409.

Kot enkratnica s *formund*- je kartiran leksem *formund* v T013.

Kot opisno poimenovanje sta kartirana odgovora *dobroten* in *dober človek* v T031.

Kot opis so kartirani odgovori za *svojega ga je vzel* v T025, *si ga vzel za svojega* v T413, *teta, ki ona varva* ter *mož, ki on varva* v T060.

Kot tretji odgovor v posamezni točki so z znakom za komentar kartirani leksemi *tutor* v T282 in T387, *oskrbnik* v T241 in *kurator* v T302 ter podatek, da beseda ni znana v T234, T267 in T386.

Kot nerelevanten odgovor je kartiran leksem *posvojen* v T025.

4. Uporabljena dodatna literatura

/

5. Primerjaj

SLA: /; OLA: /; ALE: /; SDLA-SI /; ALI: /; ASLEF: /; HJA: /